

Rok 14 Numer 605 (59)
15 kwietnia 2010 r.

W tym numerze:

- ⇒ **NOWE SPOJRZENIE UE NA KWESTIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO**
- ⇒ **WTO TWIERDZI, ŻE HANDEL ŚWIATOWY SIĘ ODRODZI**

NOWE SPOJRZENIE UE NA KWESTIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO

Bruksela opracowała nową strategię bezpieczeństwa żywnościowego, aby włączyć nowe zagadnienia na temat światowego bezpieczeństwa żywnościowego w unijną politykę rozwoju.

Komunikat DG ds. Rozwoju, dotyczący bezpieczeństwa żywnościowego, w połączeniu z innym nowym strategicznym dokumentem w sprawie humanitarnej pomocy żywnościowej, również opublikowanym w *minionym* tygodniu, ma się przyczynić do wznowienia starań nad realizacją celu zmniejszania głodu w ramach ONZ-owskich milenijnych celów rozwoju.

Wskutek coraz większych wahań cen produktów spożywczych w ostatnich latach, próby ograniczania niepewności dotyczącej bezpieczeństwa żywnościowego napotkały według różnych oznak ogromne przeszkody.

Na przestrzeni dwóch minionych dekad rolnictwo było sektorem, do którego na tle innych priorytetów trafił nieznaczny odsetek pomocy na rozwój – przy czym wielu uczestników procesu decyzyjnego pragnie obecnie odwrócić tę tendencję.

Nowa unijna konstrukcja w sprawie bezpieczeństwa żywnościowego ustanawia podejście obejmujące cztery filary: zwiększona podaż żywności, poprawa dostępu do produktów spożywczych, zagwarantowanie spożywania żywności o odpowiednich walorach odżywczych oraz poprawa w zakresie zapobiegania i zarządzania kryzysem.

Koncentracja na systemach "intensywnej produkcji ekologicznej"

Strategia składa się z szeregu propozycji dotyczących precyzyjnego dopasowania tych unijnych strategii rozwoju rolnego w nadchodzących latach, na których koncentruje się UE.

Nowe podejścia obejmują wspieranie "wydajnego pod względem ekologicznym zwiększania produkcji rolnej wśród drobnych rolników". Według Komisji, istnieje dowód na to, że inwestycje w sektorze drobnych rolników mają największy wpływ na zmniejszanie ubóstwa i wzrost.

Nowy dokument ramowy przedstawia ostrożny pogląd, że to ponowne przyznanie segmentowi drobnych producentów znaczącej roli w rozwoju rolnictwa wydaje się odpowiednie.

W raporcie czytamy: "Wsparcie unijne powinno dawać pierwszeństwo tym podejściom zmierzającym do intensyfikacji produkcji, które są zrównoważone i wydajne pod względem ekologicznym, respektując różne funkcje rolnictwa".

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Dokument wymienia jako narzędzia istotne z tego punktu widzenia: "zintegrowaną ochronę przed szkodnikami" i "odmiany roślin odporne na choroby"; stwierdza się natomiast, że UE "nie powinna promować technologii, które nie są zrównoważone lub są niezgodne z narodowym potencjałem do kontrolowania zagrożeń i zarządzania ryzykiem", co można odczytywać jako policzek wobec upraw z zastosowaniem biotechnologii i całościowej oceny ryzyka związanej z ich wykorzystaniem.

Komisja podkreśla następnie, że pomoc dla systemów rolnych powinna być oparta na "bezsstronnej informacji na temat korzyści i zagrożeń ze strony danych technologii", wyraźnie preferując "systemy własności intelektualnej", które maksymalnie zwiększają dostęp uboższych rolników do nowych technologii i zasobów.

Należy chronić prawa do ziemi

Komisja zobowiązała się wspierać wysiłki Unii Afrykańskiej zmierzające do wdrożenia wytycznych dotyczących polityki gruntowej państw afrykańskich.

Od czasu ogromnych zwyżek cen żywności w 2007 r. organizacje pozarządowe i światowe instytucje biją na alarm w sprawie zjawiska określanego jako agrokolonializm (*land grabbing*); trend ten dotyczy zwiększonych zakupów ziemi rolnej w krajach ubogich przez takich importerów rolniczych jak Chiny i Arabia Saudyjska.

Posiadanie uznanych na forum międzynarodowym wytycznych dotyczących praw do ziemi postrzegane jest obecnie jako kluczowy bufor wobec procesu, który mógłby pozbawić rolników z krajów rozwijających się własności ziemi, w miarę jak w tych krajach zwiększa się nacisk na dostawę żywności.

"Uznane na niwie międzynarodowej zasady powinny stanowić dla inwestorów, krajów - gospodarzy i pozostałych uczestników procesów gospodarczych wskazówkę w odniesieniu do takich inwestycji w rolnictwie, które respektują prawa człowieka, zachowanie środków do życia i zasobów", apeluje Komisja.

Bufory przeciwko niestabilności cen

Dokument wskazuje też na sposoby, jak można uniknąć powtórki gwałtownych wzrostów cen z lat 2007-2008, a także skutek, jaki wywarły one na zaognienie stanu niedoborów żywności.

Raport nawołuje, by "wzmocnić krajowe lub regionalne systemy wczesnego ostrzegania, zdolne do przewidywania nadciągających katastrof, albo też stworzyć je tam, gdzie ich jeszcze nie ma" i apeluje o lepszą harmonizację danych na temat pogody, informacji o sytuacji żywieniowej, o pojawiających się przypadkach chorób roślin i zwierząt oraz o cenach rynkowych.

"Działania, które mają się zająć wyzwaniem zmienności cen, mogą albo odnosić się do samej niestabilności, albo wywieranych przez nią skutków", wyjaśnia dokument, wymieniając jako środek, który będzie łagodził te skutki, poprawę „stosunku zapasów do spożycia” artykułów żywnościowych – głównie przez działania prywatnego handlu.

W tym punkcie Komisja podkreśla rolę współpracy regionalnej, czyniąc aluzję do skuteczności działań zmniejszających zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego prowadzonych przez takie ugrupowania jak Unia Europejska.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

"UE i jej państwa członkowskie powinny wspierać standaryzację i harmonizację polityki, przepisów i regulacji w kierunku regionalnie zintegrowanej polityki rolnej", stwierdza dokument.

Dozwolone instrumenty ochrony granicznej

Jeżeli podczas ostatniego kryzysu żywnościowego UE była zagorzałym krytykiem ograniczeń eksportowych i broniła wolnego rynku jako kluczowego elementu umożliwiającego dobre funkcjonowanie podaży żywności na świecie, o tyle omawiany dokument wskazuje na legalność ochrony, w razie konieczności, rynków wrażliwych produktów spożywczych.

UE "uznaje, że przy obawach o bezpieczeństwo żywnościowe, czy to na szczeblu krajowym, czy regionalnym, kraje rozwijające się mogą stosować istniejące instrumenty z aktualnego spektrum polityki handlowej, włączając w to też środki ochrony granicznej."

Niemniej jednak raport kilkakrotnie powtarza, że "nie należy zachęcać do ograniczeń eksportu podstawowych produktów spożywczych".

Zmienić ramy instytucjonalne

Dokument wskazuje, że trzeba usprawnić nie tylko infrastrukturę rolno-spożywczą w krajach Trzeciego Świata, ale także globalne ramy instytucjonalne dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego.

UE wyraża swe poparcie dla reformy Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego zmierzającej do przekształcenia go w "naczelną instytucję zajmującą się problemem bezpieczeństwa żywnościowego w skali światowej"; uważa również, że konieczna jest racjonalizacja działań trzech agencji ONZ mających siedzibę w Rzymie – Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa, Światowego Programu Żywnościowego i Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa.

Odchodzenie od pomocy żywnościowej?

Równoczesny komunikat w sprawie humanitarnej pomocy żywnościowej ma natomiast na celu odświeżenie podejścia UE do kwestii pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych.

Unijna komisarz ds. pomocy humanitarnej Kristalina Georgiewa wyjaśniła: "Nawet w kryzysie są skuteczniejsze sposoby pomocy niż zwykłe przekazywanie ludziom paczek z żywnością. Możemy na przykład dostarczać nasion/ sadzonek i narzędzi, aby pozwolić z powrotem stanąć na nogi rolnikom dotkniętym katastrofą."

Ta strategia w centrum uwagi stawia grupy docelowe otrzymujące wsparcie i szuka sposobów na włączenie nadzwyczajnych programów w obręb głównego nurtu zdecentralizowanych systemów lokalnych, zapewniając im wieloletnie zasoby.

Źródło: Agra Europe Weekly z 9 kwietnia 2010 r. "EU unveils food security rethink"

WTO TWIERDZI, ŻE HANDEL ŚWIATOWY SIĘ ODRODZI

Ekonomiści WTO przewidują, że po największym spadku od czasów II Wojny Światowej, handel międzynarodowy ma się odrodzić w 2010 roku i może wzrosnąć o 9,5%, odgrywając istotną rolę w powrocie koniunktury gospodarczej.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

WTO przewiduje ponadto, że wolumen eksportu z krajów rozwiniętych wzrośnie w ciągu roku o 7,5%, natomiast wywóz z pozostałych części globu (włączając w to kraje rozwijające się oraz Wspólnotę Niepodległych Państw) powinien zwiększyć się o około 11%, ponieważ świat podnosi się z recesji.

Według Dyrektora Generalnego WTO Pascala Lamy'ego, otwarte rynki – przestrzegając zasad WTO - stworzyły platformę, która w miarę poprawy klimatu w gospodarce światowej może być podstawą rozwoju handlu.

Ale mimo tych pozytywnych sygnałów Lamy ostrzega przed "zniszczeniem odrodzenia gospodarczego przez protekcjonizm".

Na przykład, jeśli w trakcie 2010 r. bezrobocie będzie się utrzymywać, ekonomiści obawiają się możliwości zwiększenia presji na działania protekcjonistyczne.

Stopniowe wycofywanie środków nadzwyczajnych

Jednak nawet przewidywany 9,5% wzrost nie wystarczy na pełne zrekompensowanie 12,2% spadku wolumenu handlu światowego, odnotowanego w 2009 r.

Wydaje się, że potężne instrumenty polityki fiskalnej i monetarnej, wdrożone przez rządy na całym świecie, przyniosły sukces i zapobiegły spadkowej spirali światowej gospodarki, jednak decydenci polityczni będą musieli w końcu zwrócić uwagę na to, że takie środki trzeba będzie wycofać – co według WTO już się faktycznie dzieje.

Ekonomiści przewidują, że mając to na względzie i przy założeniu, że handel będzie rozwijał się w obecnym tempie, będzie musiał upłynąć kolejny rok, aby obroty w handlu międzynarodowym przekroczyły poziom z 2008 r.

Poprawa nastąpi pod pewnymi warunkami

Według WTO, wciąż istnieje jednak poważne ryzyko, że takie przewidywania mogą okazać się zbyt optymistyczne. Dalsze wzrosty cen ropy naftowej, aprecjacja lub deprecjacja głównych walut oraz na przykład dodatkowe, negatywne wydarzenia na rynkach światowych sprawiają, że jasne zdefiniowanie prognoz na temat rynków światowych jest trudne.

Możliwe również, że poprawa sytuacji w handlu będzie większa niż spodziewają się analitycy, na przykład jeśli stopa bezrobocia w krajach wysoko rozwiniętych spadnie szybciej niż się tego oczekuje.

Jednak WTO konstatuje, że bez dalszych wstrząsów globalnej gospodarki światowe obroty towarowe powinny do końca 2010 roku powrócić do zwykłej trajektorii wzrostu.

Źródło: Agra Europe Weekly z 9 kwietnia 2010 r. "World trade set to bounce back: WTO"

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione